

frc REVISTA DE DEBAT POLÍTIC
Publicació de la Fundació Rafael Campalans

Número 25 – Primavera 2011

DIRECTOR
Oriol Bartomeus

CONSELL DE DIRECCIÓ
Albert Aixalà
Meritxell Batet
Víctor Francos
Rocío Martínez-Sampere
Carles Rivera
Joan Rodríguez

EDITOR
Rafael Pascuet

COORDINACIÓ EDITORIAL
Cristina González i Buil

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO
Oriol Bartomeus, David Casassas, Gabriel Colomé, Cristina González i Buil, Antoni Gutiérrez-Rubí, David Lizoain, Robert Liñeira, Marta Luque, Manuel Mas, David Miró, Isidre Molas, Pol Morillas Bassedas, Ferran Pedret, Pep Prieto

IL·LUSTRACIONS
Clara Gispert, Martí Pellicer

CORRECCIÓ ORTOGRÀFICA
Cristina González

FOTOGRAFIA
Andreu Adrover

DISSENY I MAQUETACIÓ
Art&Graf

IMPRESSIÓ
Gráficas Campás, S.A.

DL: B-38583-2000
ISSN: 84-1576-8171

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia i el tractament informàtic, resta rigorosament prohibida sense l'autorització expressa dels titulars del *copyright*, i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

© d'aquesta edició:
Fundació Rafael Campalans
Trafalgar 12 entresòl, 1a
08010 Barcelona
Tel: 93 319 54 12
Fax: 93 319 98 44
fundacio@fcampalans.cat

La reflexió necessària en un món de canvis accelerats

Diu el sentit comú que és impossible trobar les solucions als problemes si no se'n coneix l'arrel, si no se'n solucionen les causes profundes que els fonamenten. Per fer-ho, és imprescindible donar-se un temps per analitzar, i això (temps) és el que acostuma a faltar sempre, més en aquesta societat de ritme vertiginós on els processos vitals s'acceleren en un continu trepidant. I no obstant això, cada cop és més evident la necessitat d'aturar-se, de distanciar-se i dedicar un temps a la reflexió. Si no ho fem, el més probable és que l'embogida cavalcada del carrusel només ens permeti anar tapant forats, adoptant solucions parcials al doll inacabable de situacions noves, sense poder afrontar de manera rotunda els elements que són a l'arrel mateixa de la conjuntura, que són estructurals i en conformen l'essència i no la disfressa.

Entesa d'aquesta manera, la reflexió que proposem no s'escapa en si mateixa ni s'acaba en l'autocomplaença. És la reflexió imprescindible per a l'acció. Perquè la una sense l'altra no serveix. La reflexió que no porta a l'acció és pura retòrica. L'acció sense reflexió és com la cursa d'un pollastre decapitat. Per tant, l'una i l'altra han d'anar indissolublement unides, com apunta David Miró al final del seu article.

frc REVISTA DE DEBAT POLÍTIC és per definició un espai de reflexió des d'on mirar aquesta realitat que massa sovint ens apareix com un quadre d'elements incoherents en constant transformació, el sentit del qual se'ns escapa. Si fóssim seguidors de l'escola conspirandica, que darrerament té molts adeptes, podríem arribar a creure que l'acceleració de la vida postmoderna és una forma subtil de dominació social, que impedeix l'acció reflexiva a base de no donar temps. Quan creiem entendre alguna cosa, aquesta ja ha canviat i ha estat substituïda per una de nova, que al seu torn serà substituïda per la següent abans no ens hi haguem pogut acostumar. És la lògica del mercat continu que busca la satisfacció del ciutadà-consumidor per la via de l'afartament i la compra compulsiva, com diu Bauman.

Malgrat que no creiem en conspiracions, sí que se'ns fa evident l'acceleració dels ritmes vitals en tots els seus aspectes, que trasllada la lògica del consum compulsiu a tots els àmbits de la nostra realitat, tant individual com social. Aquest fenomen s'acompanya d'una evolució cap a la dissolució de les estructures (altre cop Bauman), que comporta la pràctica desaparició de patrons de conducta social reconeguts com a tals. S'imposa, doncs, la fal·làcia de la llibertat individual absoluta, segons la qual tothom ho pot tot, no existeixen els límits, tot és permès i res pot aturar la iniciativa dels individus. És la culminació del tipus *self made man* en tots els aspectes de la vida. El que assenyala Isidre Molas en el seu article quan escriu que la nova moral imperant es basa en "l'èxit, el diner i el poder". Individuals, afegiríem.

Aquesta lògica d'accelerada disgregació sembla haver assolit els seus últims objectius en aquest tombant de dècada, desintegrant els antic patrons de la societat industrial, que no han estat substituïts per uns de nous, sinó per un "*do it yourself*" general que assumeix com acceptable

qualsevol plantejament en ares de la defensa de la llibertat individual absoluta i il·limitada. Deixant de banda les crítiques a aquesta fal·làcia que pressuposa que tothom parteix del mateix nivell (culminació de l'eliminació de la societat dividida en classes), el nou món que neix sembla haver acabat amb la possibilitat de forjar alternatives. Si no hi ha patró dominant (aparentment), si tot és un “campi qui pugui” individual, no és possible la crítica. Com és possible enderrocar un temple líquid? Com és possible crear un ordre nou si el que mana és el desordre? És més, sobre quines bases es pot bastir una crítica si tot és opinió, si les fonts d'autoritat han saltat pels aires, si no es reconeix la legitimitat de ningú per separar la mentida de la veritat?

I tanmateix, avui més que mai són necessàries les veritats, els punts de suport, els pals on aferrar-se per no ser enduts pel temporal. És per això que la reflexió, la reflexió que porta a l'acció, és més necessària que mai. Precisament perquè la “societat líquida” també necessita canalitzacions, perquè sabem des de fa molt de temps que la llei de la jungla no és sinó la dictadura del més fort, la màxima hobbesiana de “l'home és un llop per l'home” contra la que es bastí la idea d'Estat, que Molas defensa en el seu article com a projecte col·lectiu i que tant Ferran Pedret com David Lizoain en els seus textos situen com a baluard contra les ànsies dels “mercats”.

En aquesta recerca de palanques, de punts de suport des dels que poder projectar-se, aquest número de *frC REVISTA DE DEBAT POLÍTIC* s'ha proposat dissecionar els resultats de les passades eleccions autonòmiques a Catalunya, sense autocomplaences, conscients que l'estudi rigorós de la situació és imprescindible per afrontar els nous reptes, més en un món que està canviant, com assenyalava Molas i avança Gabriel Colomé en la seva anàlisi de les fonts demoscòpiques, o com s'explica en l'article de Marta Luque i Robert Liñeira i diu Oriol Bartomeus, quan escriu que els vells esquemes d'interpretació dels anys vuitanta ja no ens són útils per explicar-nos el comportament dels electors d'avui. Per la seva banda, David Miró aborda el canvi necessari en les estructures i els lideratges de l'esquerra.

La temptació de deixar-se endur pel frenesí del dia a dia, de tirar endavant sense aturar-se ni mirar enrere, és fins a cert punt raonable si es té en compte la voràgine d'informació de consum immediat, la lògica de rèplica i contrarèplica permanent que caracteritza l'acció política en una societat on els mitjans tenen botiga oberta les vint-i-

quatre hores del dia. Però cal ser conscients que aquest deixar-se endur per la marea fa impossible el disseny d'una estratègia consistent, a mig i llarg termini. I això, en el cas d'una força política, és un suïcidi col·lectiu.

Aquest mateix sentit, els textos recollits a la secció IDEES aprofundeixen en la exigència d'un replantejament per fer front a l'actual situació de crisi, que sembla haver evolucionat en el sentit contrari al que en un primer moment es va pensar: no són els poders democràtics els que han recuperat atribucions contra els mercats financers globals desregulats, sinó a la inversa. I és precisament la manca de reflexió, que s'explica per la imperiosa necessitat d'afrontar les conseqüències més dramàtiques de la crisi, la que està afeblint encara més la posició dels Estats front els mercats. Uns Estats que han estat incapaços de dissenyar unes noves regles de joc i que

han acabat enduts pel corrent del dia a dia, en un ball en el què l'orquestra toca el que els mercats volen.

Es fa necessària, imprescindible, doncs, la reflexió al mateix temps que s'afronten els reptes que van venint, perquè el món no s'atura. No acabem de deixar enrere les eleccions al Parlament i ja tenim al damunt les municipals, en les que el PSC s'enfronta a un escenari poc amable, amb l'efervescència del vot conservador en totes les seves vesants i l'emergència d'un vot de protesta, que frega (per no dir que cau directament) el racó d'ombra de la xenofòbia i l'odi. Tanmateix, a les municipals els socialistes juguen “a casa”, com deixen clar les opinions dels catorze caps de llista als qui *frC REVISTA DE DEBAT POLÍTIC* ha demanat el seu punt de vista sobre els reptes que afronten els ajuntaments.

Aquesta revista ha estat i vol seguir sent un espai obert a la reflexió, a aquella reflexió que no s'ha d'entendre com una distracció i una pèrdua de temps, ni com un exercici purament intel·lectual, sinó com el pas necessari per bastir l'alternativa a un model de societat, individualista i disgregadora, que bandeja els valors que des de sempre ha defensat el socialisme democràtic: la llibertat, el bé comú, la dignitat humana i la fraternitat entre totes les persones. ■

CONSELL DE DIRECCIÓ